

Bácsmegeyei Függetlenség

A BÁCSDROG VÁRMEGYEI ÉS A ZOMBORI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KOZLÖNYE.

Előfizetési ár: Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 3 kor. **Tanítók részére:** Egész évre 8 kor., félévre 4 korona. Egyes szám ára 10 fillér.

Kiadó tulajdonos a „Bácsmegeyei Függetlenségi párt.”
Az ügyvitelre jogosult megbízott: **László Ferenc.**
Felelős szerkesztő: **Fintér Gyula.**

Szerkesztőség: Csihás Benő-utca 3. szám.
A közlemények ide küldendők.
Megjelenik: vasárnap és csütörtökön.

Az október 6-iki gyászünnepély.

Híven a hagyományos szokáshoz, az idén is kegyeletesen és nemes hazafiúi fölbuzdulással ülte meg Zombor az október 6-iki évfordulót. Mint mindig, az idén is a város rendezte az ünnepélyt. Az idén az a változás történt, hogy a függetlenségi és 48-as kör — amely tudvalevőleg a Hauke rezsim alatt, az ismeretes okokból, külön ünnepelt — most beleilleszkedett a hivatalos ünnepély keretébe; s így a harmonia teljes volt a közönségben.

Az ünnepély a megszokott program szerint folyt le. Reggel 9 órakor ünnepélyes gyász isteni tisztelet volt a plébánia templomban; ahol megjelent a város színejava. A vármegyei és városi tisztikar testületileg vett részt; az előbbi Scultéy Ferenc alispán, az utóbbi dr. Fehér Lőrinc polgármester vezetésével; képviselve volt a kir. törvényszék dr. Eperjessy Béla elnökkel, a pénzügyigazgatóság Fodor Mihály pénzügyigazgatóval az élén, a főgimnázium, valamint a felső kereskedelmi és a polgári iskola tanári kara, a növendékekkel együtt; a különböző testületek, körök és egyletek. Képviselve volt a görög keleti szerb egyház is; ami eddig alig fordult elő.

Mise közben a kaszinó dalárda adott elő több szép éneket. Mise után az egész ünneplő közönség a Schweidel szoborhoz vonult, hogy megkoszorozza a vértanu szobrát. A tágas téren nagy és szép közönség gyűlt össze. Bevezetésül a kaszinó dalárda elénekelt a himnuszt. Azután dr. Fehér Lőrinc polgármester lépett elő s a következő szép beszéd kíséretében tette le a város koszoruját:

„Igen tisztelt Polgártársaim! Az őszi lombhullás kezdetén évről-évre visszatér az aradi gyász szomoru évfordulója, amidőn a nemzet kegyelethez a vértanu halált halt dicső tábornokok emlékének a megemlékezés élő virágaival adózik. Mi is eljöttünk ide, polgártársaim, hogy a 13-ak egyikének, városunk dicső szülőtte emlékének áldozunk.

Por hüvelyét a bosszuért lihegő zsarnoki hatalom földbe tiporhatta, de szelleme a mulandóság ködén átragyogott és örökkön-örökké él. Ércszobra itt hirdeti közöttünk a magyar dicsőséget, tettekben élő hazafiságot és áldozatra kész önzetlenséget.

Dicső hősök! A ti halhatatlan emléketek és dicsőségetek adjon erőt és kitartást a mi harctéren küzdő véreinknek, hogy a ti szellemetekben, a magyar névhez és évezredes dicsőséges multunkhoz méltóan teljesíthessék a hazáért tartozó köteleességüket!

Ezen imaszerű óhaj kíséretében teszem le Zombor szab. kir. város közönségének koszoruját.”

A nagy és mély hatást tett beszédet a közönség lelkesen megélt. Azután Buday Gerő, főgimnáziumi hittanár, a függetlenségi kör szónoka lépett elő. A pártvezetőség előzetes megállapodása az volt, hogy a kör szónoka most csak igen röviden szóljon, mivel a polgármester a város közönségének egyetemes érzelmeit ugyis megfelelően tolmácsolta Buday Gerő tehát röviden, de frappáns hatással, mindössze annyit mondott, hogy a függetlenségi és 48-as kör koszoruját, a soha meg nem szűnő kegyelet jeléül, a dicsőült vértanu szobrának talapzatára, azzal a meleg óhajással

teszi le, hogy a nagy vértanu fenkölt példájából merítsen buzdulást és erőt a csatatéren küzdő mai nemzedék, hogy miképpen kell a hazáért életet és vért áldozni.

A közönség élénk tetszésnyilvánításokkal fogadta a hazafias beszédet. A tetszésből kijutott Vértesi Károlynak is, aki a Schweidel család — névszerint a vértanu Anna leánya és Gedeon unokája — nevében tett koszorút a szoborra, egyben lelkes szavakkal aposztrofálván a hazáért küzdő vitéz honfitársainkat.

Záradékkul a kaszinó dalárda elénekelt a szózatot. S ezzel a kegyeletes ünnepély véget ért.

A drágaság ellen.

A háboru sakáljai, akik az emberiség nagy szerencsétlenségéből: a háboruból akarunk meggazdagodni, az egész országban szedik immár a zsákmányt. A vidéki lapok tele vannak panaszokkal és keserű kifakadásokkal a túrhetetlen zsarolás ellen és a legtöbb helyen már a hatóságok is korlátoló rendszabályokhoz nyultak.

Ezek közé a hatóságok közé tartozik a miénk is. A rendőrfőkapitány eddig már megtett annyit, amennyit egyelőre megtehetett; a város polgármestere pedig — s ezt hálás elismeréssel jegyezzük fel — alaposan indokolt sürgős fölterjesztést intézett a kormányhoz, hogy adja meg a törvényes fölhatalmazást a városi hatóságnak arra, hogy *mindenféle élelmiszer és közhasználati cikk legmagasabb árát, a saját belátása szerint, megszabhassa.*

Reméljük, hogy a fölterjesztés kedvező elintézésre talál. Addig is azonban, a fogyasztó közönség érdekében, nyomatékosan kérjük a főkapitányt, hogy a legszigorubb kiméletlenséggel használja fel az ezidő szerint kezében lévő egyetlen eszközt, azt a hatalmat tudniillik, amelynél fogva keményen büntetheti azokat a népnuzzókat, akik tulhajtott árakkal sarcolják a közönséget.

A polgármestert pedig arra kérjük, hogy előbbi fölterjesztését egészítse ki azzal a másikkal, amit már sok város és a fővárosi sajtó is sürgetőleg hangoztatott, hogy a kormány *országosan állapítsa meg a gabona árak maximumát.* Mert ebben a tekintetben mutatkozik a legnagyobb baj. A kenyér és a liszt ugyanis olyan közfogyasztási cikk, amit a közönség nem nélkülözhet s a kenyér és liszt árát nem lehet korlátozni, ha a gabona piac korlátlan szabadságot élvez.

A rendelkezésünkre álló szűk tér nem engedi meg, hogy ennek a nagyfontosságú kérdésnek a bővebb taglalásába bocsátkozzunk; de az talán fölösleges is, mert a helyzet túrhetlenségét mindenki érzi. Egy körülményt azonban ki kell emelnünk s ez az, hogy Zomborban már megtörtént az a példátlan eset, hogy a buza ára magasabbra emelkedett, mint Budapesten. Amíg ugyanis Budapesten 36—37 koronáért kelt a buza, addig Zomborban már 40 koronát is kértek és kaptak érte. De ma-holnap sehogy se lehet búzát kapni a zombori piacon. Mert valami ismeretlen és lelketlen bujtogatók elhitették a szállási és falusi gazdákkal, hogy a télen lesz még 100 korona is egy métermázsza búzának az ára s a hiszékeny és kapzsi emberek fölülnek ennek a rosszhiszemű biztatásnak s visszatartják a készleteiket akkorra, amikor a 100 koronás ár elérkezik. Már csak az ilyen ostoba ábrándokból való kijózanodás okáért is szükséges volna tehát az országos ármaximum megállapítása.

Hogy mikor és miképpen intézkedik a kormány, azt nem tudhatjuk. De amíg az intézkedés megtörténik, addig mindenesetre jó lenne legalább a piaci árucikkek kivételét akadályozni. Erre nézve több precedens fekszik már előttünk. A legujabbakból álljon itt a következő:

Békésgyuláról jelentik: Tanczik Lajos gyulai rendőrfőkapitány, az élelmiszerek rohamos emelkedésére való tekintettel, *megtiltotta az élelmiszerek kivételét* s a piaci árakat rendeletileg szabályozta. Békés vármegye többi városaiban is hasonló eljárásra készülnek.

Brassóból pedig a következőket írják: Brassóban a városi tanács megállapította az *élelmiszerek maximális árát.* Együttal gondoskodott arról is, hogy a jelenlegi rendkívüli viszonyokat ne használhassák ki a munkások, különösen a napszamosok, a közönség kizsákmányolására. Ezért a tanács a munkabérek kereteit is megszabta.

Tulzás nélkül megállapíthatjuk, hogy ezeknek a példákknak az utánzására sehol sincs nagyobb szükség, mint Zomborban.

* * *

Lapunk zártakor vesszük az értesítést, hogy a honvédelmi miniszter a katonaság részére szükséges élelmiszerekért, takarmányért, tüzelőanyagokért járó térítmeny maximumát megállapította. A rendelet a buza árát 31 koronában, a liszt árát 46 koronában, a kenyér árát 41 fillérben stb. állapítja meg. Reméljük, hogy ezt a mértéket nagyjából alkalmazni fogják a polgári piaci árakra is.

HIREK.

Követválasztók figyelmébe. Figyelmeztetjük polgártársainkat, hogy a képviselőválasztók ideiglenes névjegyzéke október 10-től szombattól, kezdve november 10-ig közszemlére van kitéve a városháza nagytermében. Nézzon tehát utána minden jogosult, hogy a lisztában föl van-e véve s akit esetleg kihagytak, az éljen a felszólamlás jogával; mert aki mos elesik a szavazati jogtól, az 1916-ig nem juthat többé hozzá. Felvilágosítást és utbagazítást mindenki kaphat a függetlenségi kör helyiségében, ahol pártunk részéről Buday Gerő főgimnáziumi hittanár mindennap a délelőtti órákban és este 6 órától 8-ig a közönség szolgálatára áll.

Tájékoztatásul itt említjük meg, hogy az ideiglenes névjegyzék szerint a választók száma a következő:

Belváros — — — — —	404
Felsőváros — — — — —	828
Bánát — — — — —	997
Cservenka — — — — —	1170
Szelencse — — — — —	1008
összesen	4407

Uj főispán. A hosszú idő óta üresen állott főispáni széket végre betöltötték. A kormány előterjesztésére a király Purgly Sándort, Szabadka és Baja városok főispánját, ezen állásaiban való meghagyása mellett, Bácsbodrog vármegye és Zombor sz. kir. város főispánjává, ideiglenes megbízással, kinevezte. Purgly Sándor tehát, négy főispánság terhét és gondját viseli a vállán s ezzel olyan rekordot ért el, ami — tudtunkkal — precedens nélkül áll az ország történetében. Az uj főispán beigtatása mint halljuk, hamarosan meg fog történni.

A Vörös Kereszt Egylet bácsmezei választmányának megalakulása. A Vörös Kereszt Egylet bácsmezei választmányának megalakulása, az országos egyesület megbízottainak, Piukovits József és dr. Falcione Árpád nagybirtokosoknak közbenjöttével és nagyszámu, előkelő közönség részvételével, okt. 5-én ment végbe, a vármegyeház nagytermében. Az elnöki tisztet Scultéty Ferenc alispán töltötte be, aki szép beszédben fejtette ki az alakulás nagy jelentőségét és az egyesület áldásos földadatát. Az országos központ nevében Piukovits József mondott szíves hangú és magvas beszédet, amelynek végén indítványozta, hogy a vármegyei választmány elnökévé Scultéty Ferenc alispánt válasszák meg. Az indítványt nagy éljenzéssel elfogadták. Az alispán melegen megköszönte a kitüntető bizalmat. Indítványára női elnöktársnak dr. Molnár Károlyné urasszonyt választották meg. Alelnök lett dr. Szabovljevits Dusán vármegyei főjegyző, női alelnöktárs dr. Deák Béláné urasszony; titkár Kleiner Lajos, orvos dr. Spitzer István, gondnok Czálinger József, pénztárnok Tomcsányi Aladár, jegyző Alföldy László. Egyben kimondta a gyűlés, hogy a Vörös Kereszt választmány végrehajtó bizottságának a megválasztott tisztikart tekinteli. Azután nagy figyelemmel meghallgatták dr. Szabovljevits Dusán főjegyző kiváló gonddal összeállított, szép jelentését a mozgalom eddigi méreteiről és eredményéről; amelyből kiemeljük, hogy eddig 88 fiókegylet alakult a vármegyében, 145 alapító, 7581 rendes és 521 rendkívüli taggal. A jelentés azt az indítványt is magában foglalta, hogy az egylet, Zomborban, a Gazdasági Egyesület palotájában, 50 sebesült katonára részére kórházat állítson fel, amely tául szolgálja és önkéntes ápolónői tanácsokkal is kapcsolatos lenne. A kórház részére külön orvos és legalább két, hivatásos ápolónő alkalmazassék. Ezt az indítványt elfogadták. Miután Falcione Árpád indítványára a választmány táviratiilag üdvözölte gróf Csekonits Endrét, az országos Vörös Kereszt királyi biztosát, az alispán — köszönetet mondván Piukovits József és dr. Falcione Árpád központi kiküldötteknek s a nagyszabású jelentés összeállításáért Szabovljevits Dusán főjegyzőnek és megjelenésükért a vidéki fiókok megbízottainak — a gyűlést bezárta.

Ujoncok eskütétele. A zombori ujoncok, nyoc hetű kiképzésük után, október 4-én, vasárnap délelőtt tették le az ünnepélyes katonai esküt a gyakorló téren. Az eskütétel előtt tábormisét olvasott a tábormisét, majd megható beszédet intézett a fiatal katonákhoz. Az ünnepélyen — melyet nagy közönség nézett végig — az ezred tartalék zenekara játszott.

Adományok a járványkórházban ápolott katonák részére. A zombori Vörös Kereszt Egylet — özv. Szemző Jánosné urasszony és Sztrillich Zsigmond intézők humánus rendelkezése folytán — a következő értékes adományokat küldte a járványkórházban ápolott katonák részére: 5 drb sonkát, 30 pár csirkét, 7000 drb tojást, 30 üveg befőttet, továbbá 200 férfi inget, 100 pár harisnyát, 50 fejkendőket. Ezen kívül dr. Frank Mihály vármegyei árvaszéki elnök és neje, valamint Horvátovs Istvánné urnő 140 adag sült csirkét és ugyanannyi adag süteményt küldtek. A ruha és ágyneműeket a szükséghez képest használatba veszik, az étel-neműeket pedig dr. Donoszlovits Vilmos vezető főorvos és dr. Vitéz István asszisztens orvos felügyelete alatt kiosztották a súlyosabb betegek között. A nagylelkű adományokért a szegény betegek nevében hálás köszönetét nyilvánítja a kórház vezetősége a nemesszívű adakozóknak; akiknek szép példája igazán utánzásra méltó. Itt jegyezzük meg, hogy a járványkórházban ezidő szerint még 340 beteg katonára van gyógykezelés alatt.

Ki akar a katonaságnál önkéntes kerékpáros lenni? A honvédelmi miniszter engedélyével önkéntes kerékpár-osztagot szerveznek; amely előbb az ország belsejében, később — megfelelő kiképzés után — a harcmezőn teljesít szolgálatot. Beléphet minden kifogástalan előéletű állampolgár, aki legalább a 17-ik évét elérte s nem védköteles, vagy mint népfelkeltő, fegyverképtelennek találtatott. Az osztag katonai parancsnokság alatt fog állani;

s a kiképzésről, ruházatról és felszerelésről szintén a katonai parancsnokság intézkedik. Minden kerékpáros tartozik magával vinni egy kerékpárt, amely, megváltási ár ellenében a katonai kincstár tulajdonába megy át. A járulékokat mindenki a rangfokozat szerint kapja. Akik az önkéntes kerékpár-osztagba belépni hajlandók, jeleltsék ezt be október 9-ig a város polgármesterénél.

Felhívás a nőkhöz. A város polgármestere felhívja a nőket, hogy a harctéren küzdő katonák részére hősapkákat, érmelegítőket, térdvédőket és téli kapucákat készítsenek. Akik hajlandók erre vállalkozni, jeleltsék be szándékukat a polgármesterénél, vagy a Vörös Kereszt irodájában, azzal, hogy mennyi pamutra van szükségük, amelynek *mérsékelt árban* való beszerzése iránt a polgármester intézkedik. A szegényebb sorsú nők, akik nem áldozhatnak pénzt a pamutra, de a munkára vállalkoznak, jeleltsék a városháza nagytermében működő bizottságnál, ahol a megfelelő mennyiségű *pamutot ingyen* megkapják.

Sétahangverseny. Scultéty Ferenc alispánnak közbenjárására a katonai állomás-parancsnokság városunk közönségének szórakoztatására szíves volt folyó hó 2-án délután 5—7 óráig a városunkban időző katonák zene-kart rendelkezésére adni, míg a sétahangverseny céljaira az alispán a vármegyeháza dísztermét engedte át. Városunk előkelő közönsége már a hangverseny kezdete előtt sűrű rajokban lepte el a vármegyeháza dísztermét s gyönyörködött a díszterem oldalfalát elfoglaló Eisenhot-féle zentai csataképben, a melynek alakjai mintha feléledtek volna, mikor felharsant a Princ Eugén induló hatalmas akkordja. . . . A katonák zenekar Tucsek karmester vezetésével ma már egy-két hatalmas koncepciójú darabbal lépett fel s a felhangzó tapsriadalom méltó elismerés volt a fáradhatlan vezetőnek Tucseknek és a zenekarnak egyaránt. A séta hangversenyen felülfizettek: Scultéty Ferenc alispán 50, Dr. Molnár Károlyné 20, Dr. Deák Béla és neje 10, Kockár Zsigmond 8, Dr. Frank Mihály, Dr. Konyovits Dávid, dr. Fehér Lőrinc 5—5, Veszelinovits Milorád 4-30, Dr. Grigorjevits Emil 4, Csávossy Lajos, dr. Szimonovits Radivojné 3-50, 3-50, Petrovits Milivoj, dr. Gergurov Márk, dr. Duchon János 2—2, Vuits Milán, Vuits Vladisláv, (Mitrovica) dr. Mayer, Vértesy Károly, dr. Szabovljevits Dusán, Ibl Miklósné, Reichardt százados, dr. Poór Béla 1-50, Faragó János, Popov Bogdán, Jeisel Henrik, Gergurov Milán, dr. Léderer Dezső, özv. Kálity Döméné, Walland Ákos, Ibl Miklós 1—1, Soka István, Putnik János, Scitovszky, Lánckor Anlal, Raisz önk. ápoló, Tripolszky Gyula, Tárcai Dezső 50—50, dr. Gergurov Márka pótlólag 50, dr. Törk 30, Bozsánszky János 1-40 koronát. A felülfizetések összege 150 korona a jegyek eladásából befolyt 50 korona összesen tehát a bevétel 200 koronát tesz ki, mely részben a katonazenekar hangszereinek beszerzésére részben pedig a Vörös kereszt egylet vármegyei választmánya javára fordították. A megjelent hölgyek közül a következőket sikerült összeírunk: Baky Elekné, Csihás Benőné, Csihás Erzsike és Lussy, Dr. Deák Béláné özv. Deák Andorné, Falcione Alice, Fehér Istvánné, Fehér Livia, Dr. Fehér Lőrincné, Dr. Gergurov Márkné, Gergurov Milánné, Gergurov Dobrilla, Dr. Grigorjevits Emilné, Gyurisits Olga, özv. Jánokiné Heintz Mariska, Herendy Vilma János Adrienne, Kautz Róbertné, Kockár Zsigmondné, Kockár Jenny, Kockár Adrienne, Kockár Licsi, Kapossy Józsefné, Khloyber Baba, és Lily, özv. Kálity Döméné, dr. Konyovits Dávidné, Petrovits Milivojné, Máthó Jolán, Nikelsz Mariska, Obersohn Elza, Scultéty Ferencné, Szabó Lászlóné, Traub Mariska, dr. Szimonovits Radivojné, Walland Ákosné, Veszely Gyuláné, Veszelinovits Milorádné, Wölfl Teréz, Vuits Samuné, Vuits Vladisláv, (Mitrovica) Vuits Adrienne, Vukicsevits Boskóné, Wámoscher Jenny, Ybl Miklósné, Avar Jolánka, stb.

Kereskedők figyelmébe. Miniszteri és városi intézkedésekre a kereskedő inasiskola e hó első napjaiban megnyílik. A beírás és a tanítás az általános *ipartestület helyiségében* lesz. A tanulók beírása 9. és 10-én, pénteken és szombaton délután 5—6 óráig történik. A

tandij évi 12 korona, mely két részletben is fizethető. Fölkérjük a t. kereskedő urakat, hogy inasikat pontosan és lelkiismeretesen irassák be. — Az igazgatóság.

A nagyváradi önkéntesek a harctérre kéredeztek. *Preszli István*, zombori önkéntes, Preszli János földbirtokos fia, aki Nagyváradon teljesíti katonai szolgálatait; miután meghallotta, hogy az orosz Máramarosszigetet elfoglalta — felhívta a Nagyváradon levő összes önkénteseket, hogy mivel ezredében igen sok katonatiszt megbetegedett — tisztjekben tehát hiány van, kérelmezzék, hogy őket a harctérre vigyék az oroszok ellen. Felhívását az összes önkéntesek lelkesüléssel magukévá tették, kérelmüket illetékes helyen előterjesztették, s ott meghallgatásra találva, most a harctérre dirigáltattak.

Adományok a Vörös Kereszt Egylet részére. A zombori Vörös Kereszt Egylet tudokozódó irodájába újabban a következő adományok érkeztek be: Mirkovits Mária 8 drb tojás. Szemzőné és Sztrillichné 4 koronáért 2 malacot megvettek. Ifj. Szemző István 500 drb cigareta. Hetteszheimer Henrikné 9 drb ing, 6 drb alsónadrág, 3 pár harisnya, 3 pár csukló védő. Hertl Mariska 2 drb kalács. Özv. Vörös Istvánné, 2 üveg citrom szafaft, 100 drb cigareta, 12 drb szappan, 2 kg. törött cukor. Horváth György 1 korona. Dr. Daninger Ádám 100 korona. Gyurisics György 1 üveg Cugnac. Ferrić Klementina 6 drb asztalkendő, 4 drb törülköző, 2 drb ing, 1 drb vászon és 10 korona. Applcoffer Ferenc 3 stanicli kifli, 4 drb galamb. Csuvardits Györgyné 1 kosár alma. Divits Juliska 1 kalács. Tápai István 9 drb sétabot. Dr. Wolheimer József 6 pár csukló védő, 2 drb hősapka. Özv. Diener Jánosné 6 drb lepedő, 6 drb nagypárna. Bózsics Lajos és neje 10 korona. Lendvay Ernő 5 korona. Szeles Jenő 26 folyóirat, 6 pár keztyű, 2 gal-lér és 6 pár harisnya. Martinovics Mátyásné 2 nagy párna 4 huzattal. Weisz Szió 1 jég-tömlő. Özv. Dampfingerne 2 drb trikó ing, 3 drb trikó alsó és 2 drb alsó nadrág. Angyal N. 3 pár csirke. Steeler Péter 4 drb vánkös, 4 drb alsónadrág, 4 drb ing, 1 üveg bor. Lerbaum János 1 drb vánkös, 4 drb ing, 4 drb alsónadrág. Schmidt Ádámné 3 drb ing, 2 drb alsónadrág, 1 drb vánkös. Schmidt Ferencné Kerény 15 tojás, 1 üveg befőtt, 5 kiló bab. Apt Magdolna 1 korona. Özv. Ruda Róza 1 téli kabát szőrmével bélelve. Gradinac Mária 1 drb ing. Seress Antalné 33 drb borogató ruha, 2 drb alsónadrág. Dömötör Pál 49 drb folyóirat és 4 drb könyv.

HIRDETÉSEK.

Kiadó lakás.

Árok-utca 11. szám alatt egy három szobás utcai lakás

kiadó.

172

3-1

A Tárezay-féle házban két üzlethelyiség azonnal kiadó. Bővebbet a gyógyszerárban.

171

Szentháromságtér.

3-2